

O'zbekiston Respublikasi
Navoiy kon-metallurgiya kombinati DK
Navoiy davlat konchilik instituti

“Iqtisodiyot va menejment” kafedrası

“Strategik rejalashtirish” fanidan

“IQTISODIY ISLOHOTLAR STRATEGIYASI VA UNI SHAKLLARANTIRISH MEXANIZMI”

mavzusida

“OCHIQ MA'RUZA” DARSİ

Ma'ruzachi: i.f.d., prof. I.O.Ulashev

11.04.2012 й.

Dars maqsadi:

Talabaning barqaror rivojlangan bozor iqtisodiyotini shakllantirishda davlat tomonidan amalga oshiriladigan iqtisodiy islohotlar strategiyasi va O'zbekiston sharotida uni shakllantirish mexanizmi to'g'risida nazariy tushunchalarga ega bo'lishi, uning hayotiy mazmun va ma'nosini to'g'ri anglay bilishidan iborat.

Asosiy adabiyotlar:

1. Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этиш йўллари ва чоралари. –Т.: Ўзбекистан, 2009. -54 б.
2. Каримов И.А. 2012 йил ватанимиз тараққиётини янги босқичга кўтарадиган йил бўлади // 2011-йилнинг асосий якунлари ва 2012-йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишларига бағишланган ВМнинг мажлисидаги маърузаси // ЎЗА, 21.01.12й.
3. Буюк ва муқаддасан, мустақил Ватан: ЎЗР Мустақиллигининг 20 йиллигига бағишланган Ўқув-услубий мажмуа. –Т., 2011. .
4. Abulqosimov H.P., Hasanov R.R. O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar. —T.: Akademiya, 2010.
5. Yakubov I.O. va b. Strategik rejalashtirish: O'quv qo'llanma. -T.: O'zbekiston Respublikasi Yo'U'AJ, 2004.
6. Ulashev I.O. Strategik rejalashtirish: O'UM (ma'ruzalar to'plami). – N.: NDKI, 2011. -8-mavzu.

DARS REJASI:

1. Iqtisodiy isloh qilish sohasidagi strategik maqsadlar.
2. Strategik maqsadlarga erishishning ustivor yo'nalishlari.
3. O'zbekiston iqtisodiyotidagi tuzilmaviy o'zgarishlar strategiyasi (Mustaqillikning 20 yilligi, 2011 yil yakunlari va 2012 yil vazifalari ma'lumotlari asosida) .

Tayanch so'zlar va iboralar:

Ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyoti, bosqichma-bosqichlik, ko'p ukladli iqtisodiyot, korxonalar va fuqorolarga keng iqtisodiy erkinliklar, davlat aralashuvi, ma'muriy buyruqchilik, raqobatchilik, shart-sharoit, barqaror iqtisodiy o'sish, ishlab chiqarishni modernizatsiyalash va diversifikatsiyalash, energetika mustaqilligi.

Iqtisodiy islohotlar –*bu iqtisodiy munosabatlarni shakllantirishga qaratilgan chora-tadbirlar majmuidir.*

Iqtisodiy islohotlarning maqsadlari:

- (1) aholi uchun yashash va faoliyat qilishning eng yaxshi sharoitlarini yaratish;
- (2) kishilarning ma'naviy-axloqiy yetukligiga erishish,
- (3) mamlakatda iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy barqarorlikni ta'minlash.

O'zbekistonda iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishning asosiy strategik yo'nalishlari:

- (1) Mulkiy munosabatlarni isloh qilish;
- (2) Agrar islohotlar;
- (3) Moliya-kredit va narx-navo islohoti;
- (4) Boshqarish tizimini isloh qilish va bozor infratuzilmasini yaratish;
- (5) Tashqi iqtisodiy aloqalar islohoti;
- (6) Ijtimoiy islohotlar.

PS: "Guruhchalar"da muhokama-munozara qilinadi.

Manba: Karimov I.A. O'zbekiston iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish yo'lida.

-T: O'zbekiston, 1999.

O'zbekistonda iqtisodiyotini isloh qilishning strategik maqsadlari

1

Ijtimoiy yo'nalitirilgan bozor iqtisodiyotini bosqichma-bosqich shakllantirish, qudratli iqtisodiy tizimini barpo etish.

2

Ko'p ukkladli iqtisodiyotni yaratish, xususiy mulkning davlat tomonidan himoya qilinishini ta'minlash.

3

Korxonalar va fuqorolarga keng iqtisodiy erkinliklar berish, iqtisodiy omillar va rag'batlantirish vositalardan keng foydalanish.

4

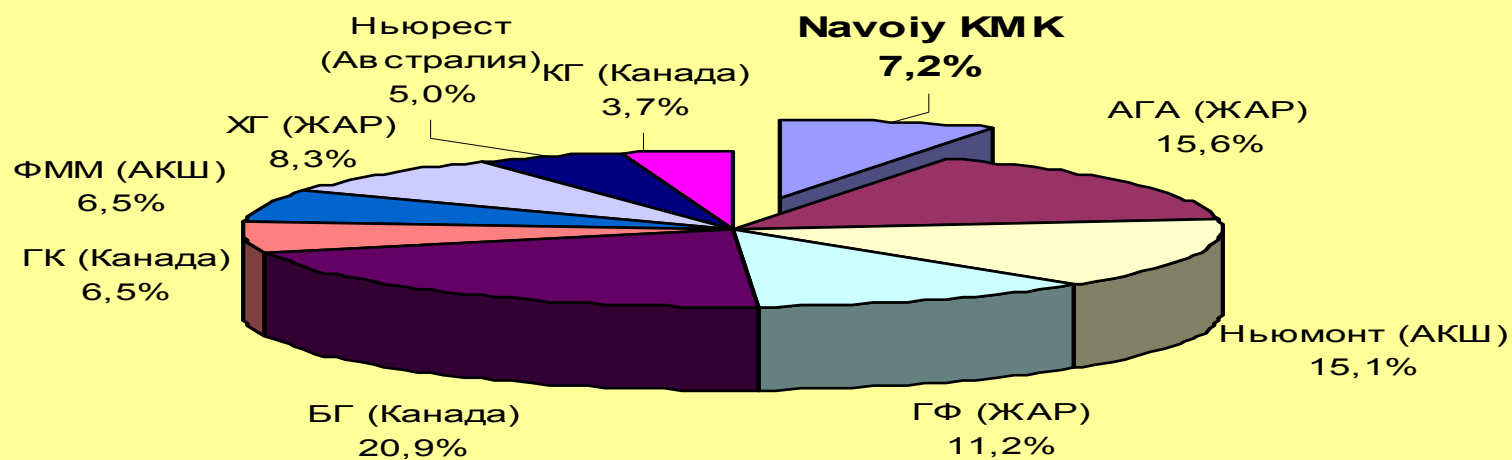
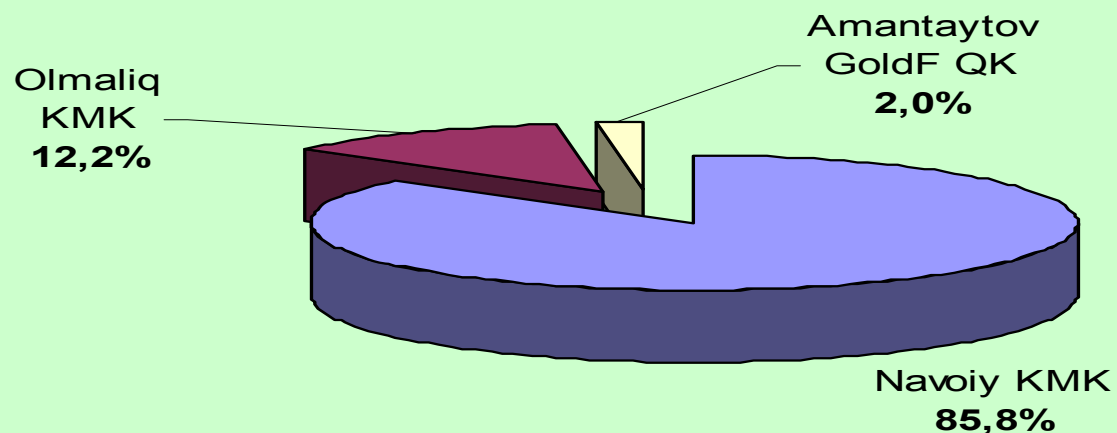
Iqtisodiyotda moddiy, tabiiy va mehnat resurslaridan samarali foydalanishni ta'minlaydigan chuqur tuzilmaviy o'zgarishlar qilish, jahon iqtisodiy tizimiga qo'shilib borish.

5

Kishilarda yangicha iqtisodiy fikrlashni shakllantirish, ularning dunyoqarashini o'zgartirish.

O'zbekiston va dunyo OLTIN sanoatida Navoiy KMKning salmog'i

ИНҚИРОЗГА ҚАРШИ ЧОРАЛАР ДАСТУРИ МАМЛАКАТНИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЭНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШИ

Дастурда белгиланган комплекс чора-тадбирлар қуйидаги асосий вазифаларни ҳал этишга қаратилган:

1

- Корхоналарни модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлашни янада жадаллаштириш, замонавий, мослашувчан технологияларни кенг жорий этиш (авваламбор, экспортга йўналтирилган ва маҳаллийлаштириладиган корхоналар учун)

2

- Жорий конъюнктура кескин ёмонлашиб бораётган ҳозирги шароитда экспортга маҳсулот чиқарадиган корхоналарнинг ташқи бозорларда рақобатбардош бўлишини қўллаб-қувватлаш ва экспортни рағбатлантириш учун қўшимча омиллар яратиш

3

- Қатъий тежамкорлик тизимини жорий этиш, ишлаб чиқариш харажатлари ва маҳсулот таннархини камайтиришни рағбатлантириш ҳисобидан корхоналарни рақобатбардошлигини ошириш (етақчи тармоқ ва соҳаларда маҳсулот таннархини 20 %га тушириш)

4

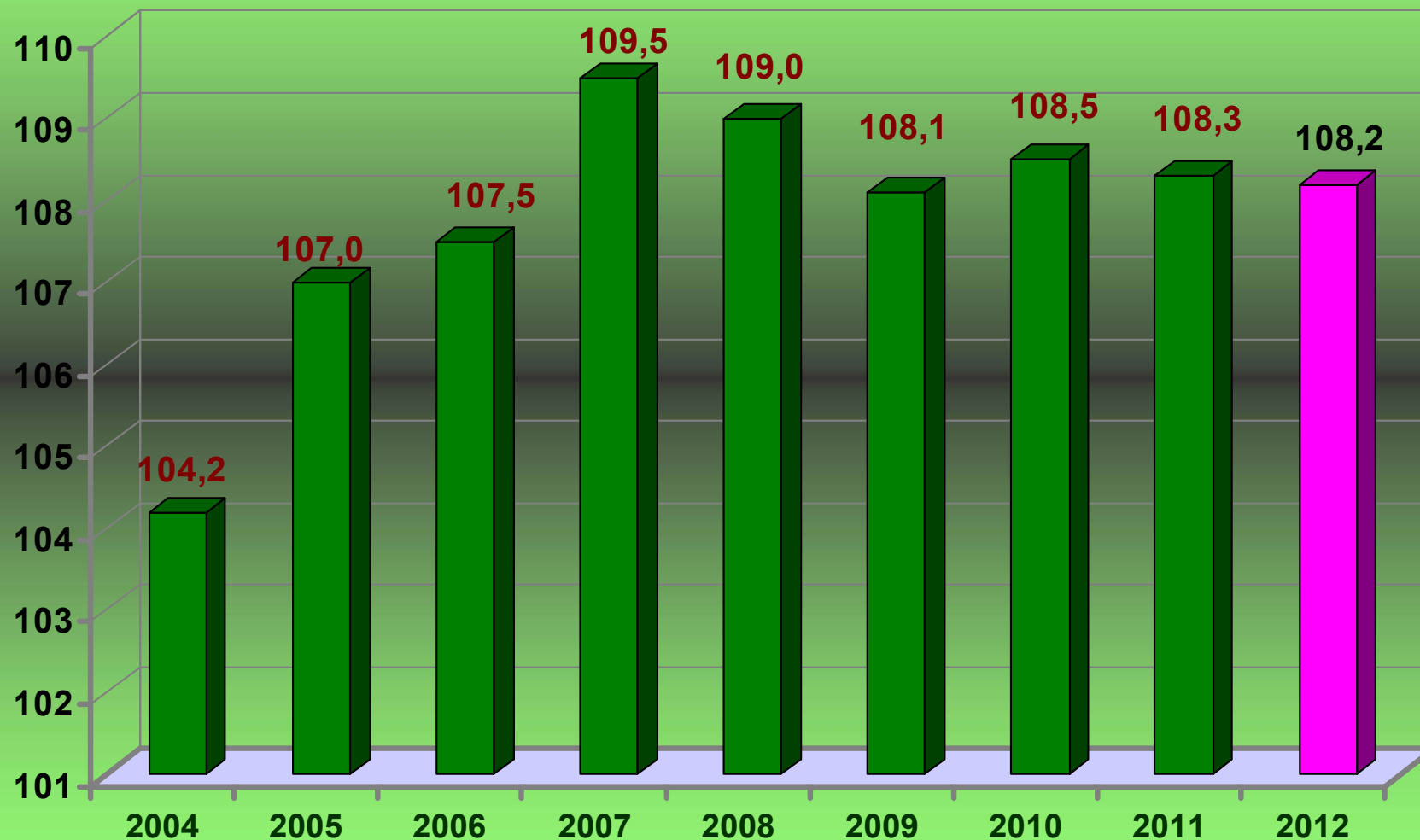
- Электроэнергетика тизимини модернизация қилиш, энергия истеъмолини камайтириш ва энергия тежашнинг самарали тизимини жорий этиш

5

- Жаҳон бозорида талаб пасайиб бораётган бир шароитда, ички бозорда талабни рағбатлантириш орқали маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлаш ва шу асосда иқтисодий ўсишнинг юқори суръатларини сақлаб қолиш

O'zbekistonda YaIMning o'sish sur'atlari, %

Muammoli savol: YaIM (2011y.) = 77,8 trln so'm; YaIM (2050y.) = 350 mlrd \$ bo'lsa, shu davrda O'zR aholisining turmush darajasi taxminan necha marta ortadi?

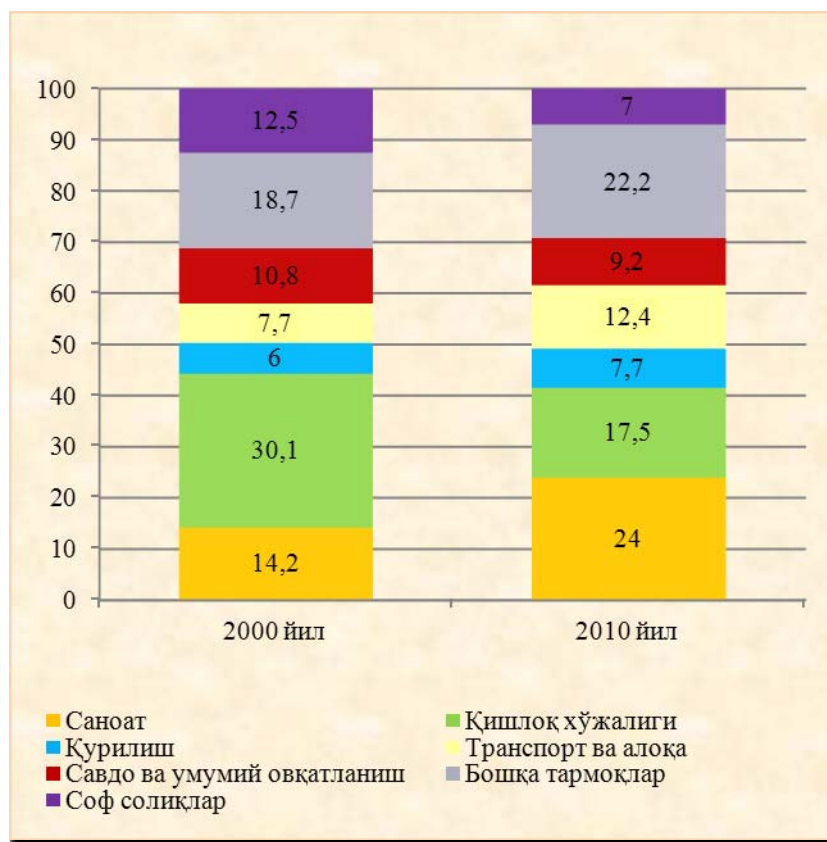
Ўзбекистон иқтисодиёти ривожланишининг асосий макроиқтисодий ишлаб чиқариш кўрсаткичлари (%)

И/ч кўрсаткичлари	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ЯИМ	103,8	104,2	104,0	104,2	107,7	107,0	107,5	109,5	109,0	108,1	108,5	108,3	108,2
Саноат ишлаб чиқариши	105,9	107,6	108,3	106,2	109,4	107,3	110,8	112,1	112,7	109,0	108,3	106,3	108,6
Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши	103,1	104,2	106,0	107,3	108,9	106,2	106,2	106,1	104,5	105,7	105,2	106,6	105,8
Хизматларнинг ЯИМдаги улуши	37,2	38,2	37,9	37,4	37,2	38,4	39,5	43,0	45,3	47,0	49,0	50,5	52
КБнинг ЯИМдаги улуши	31,0	33,8	34,6	35,5	35,6	38,2	42,1	46,0	48,2	50,0	52,5	53	54
Асосий капиталга инвестициялар	100,9	104,0	103,8	104,5	105,2	107,0	109,3	123,0	128,3	124,8	122,1	107,9	
Экспорт ҳажмининг ўсиши	0,9	-2,9	-5,7	24,6	30,3	11,5	18,1	40,7	28,7	2,4	8,5	15,4	
Давлат бюджетининг бажарилиши даражаси (ЯИМга нисбатан %)	-1,0	-1,0	-0,8	-0,4	-0,4	0,1	0,5	1,1	1,5	0,2	0,3	0,1	
Инфляция даражаси	28,2	26,6	21,6	26,7	22,1	13,5	6,8	6,8	7,8	7,4	7,8		
Ишсизлик даражаси (давр якунига %)	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3	0,2						

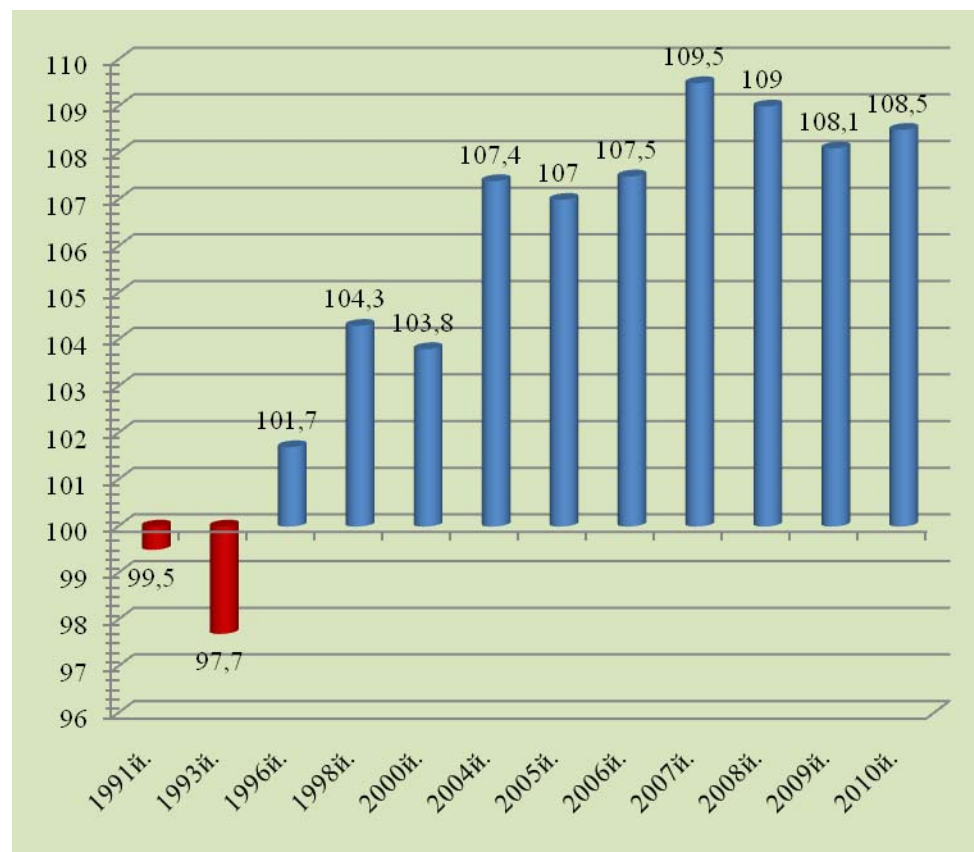
Манба: Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси маълумотлари

Ўзбекистон ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг дадил одимлари ва миллий иқтисодиётимиз халқаро нуфузининг ошиб бориши

Ўзбекистон ялпи ички маҳсулоти таркибидаги ўзгаришлар

Ўзбекистонда иқтисодий ўсиш суръатлари (ўтган йилга нисбатан, фоизда)

“Ишлаб чиқаришни модернизациялаш” стратегияси

2012 йилги иқтисодий дастурнинг асосий стратегик йўналишлари

1-йўналиш: Макроиқтисодий барқарорликни янада мустаҳкамлаш

2-йўналиш: Мамлакат иқтисодиётининг рақобатдошлигини ошириш бўйича дастур тайёрлаш ва уни амалга ошириш

3-йўналиш: Ишлаб чиқариш қувватларидан, асосий фондлардан тўлиқ фойдаланишда меҳнат самарадорлигини оширишда йўл қўйилаётган камчиликларни тугатиб, маҳсулотлар таннархининг асоссиз равишда ўсиб кетишига йўл қўймаслик

4-йўналиш: Хизматлар соҳасининг жадал ривожланишини таъминлаш

5-йўналиш: Транспорт ва муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини жадал ривожлантиришни таъминлаш

6-йўналиш: Қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида хусусий уй-жойларни қуриш бўйича дастурни амалга ошириш

7-йўналиш: “Мустаҳкам оила йили” Давлат дастури доирасида аҳоли бандлиги ва фаровонлигини янада ошириш

**Қишлоқда барпо этилаётган уй-жойлар лойиҳаларидан
намуналар (2009 йил Дастури асосида)**

Уйнинг ҳовли томони

Уйнинг олд томони

Қишлоқ чойхонаси

Маиший хизмат уйи

2010 ЙИЛ –«БАРКАМОЛ АВЛОД ЙИЛИ»

“... Барча ҳаракатлар, эзгу ниятлар марказида табиийки, фарзандларимизни ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан соғлом қилиб ўстириш, уларнинг бахту саодати, фаровон келажагини кўриш, дунёда ҳеч кимдан кам бўлмайдиган авлодни тарбиялаш орзуси туради”.

И.А.Каримов

“Баркамол авлод йили” Давлат дастури қамрови

Репродуктив саломатлик
(оналар саломатлиги)

Умумий таълим

Олий таълим

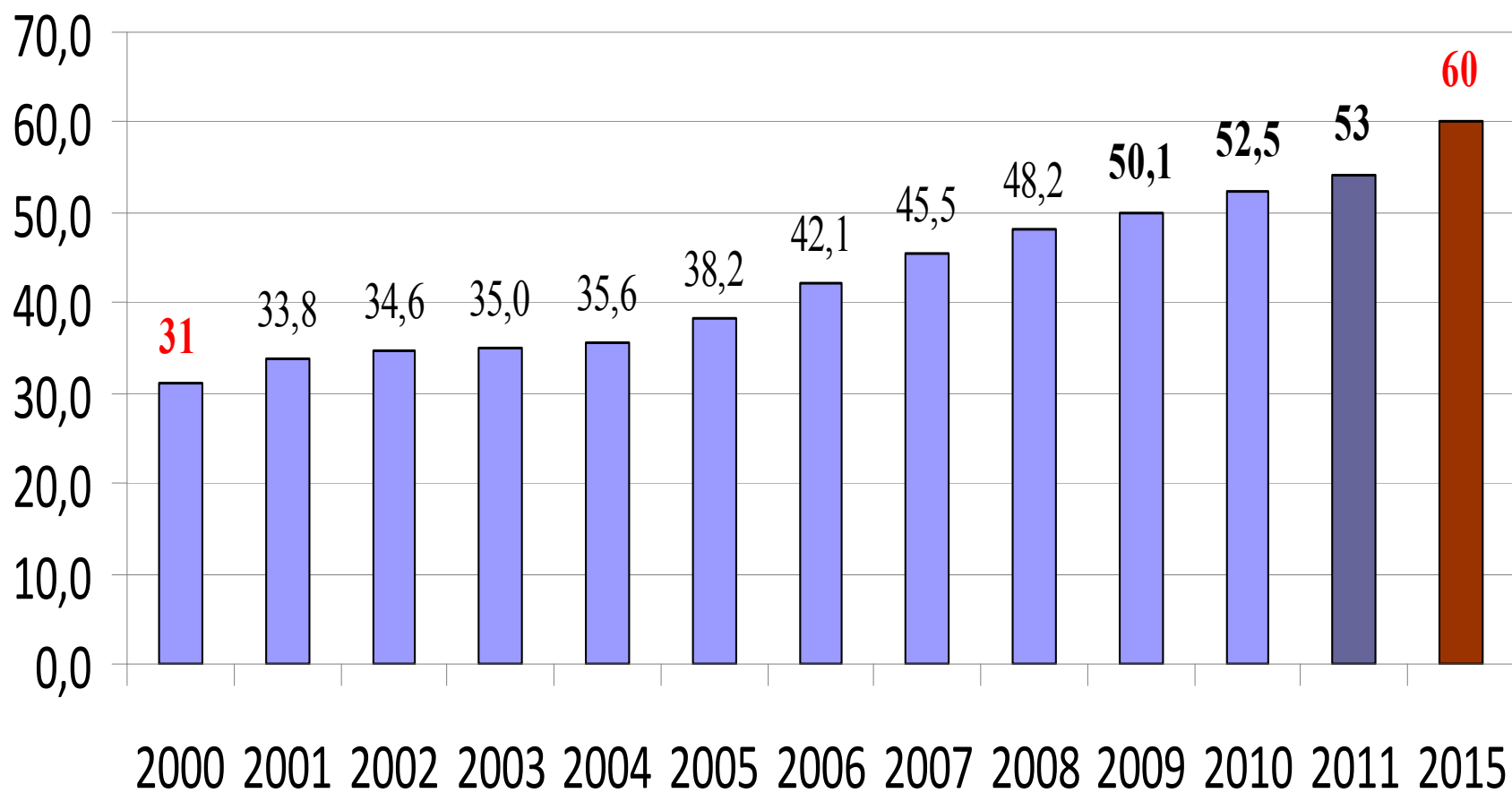
Мактабгача таълим

Ўрта-махсус таълим
(коллеж, лицей)

Ёш мутахассислар

2011 йил – “Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили”
(КБХТнинг ЯИМдаги салмоғининг ўзгариши, %)

ЎЗБЕКИСТОНГА ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИ ЖАЛБ ЭТИШ СТРАТЕГИЯСИ

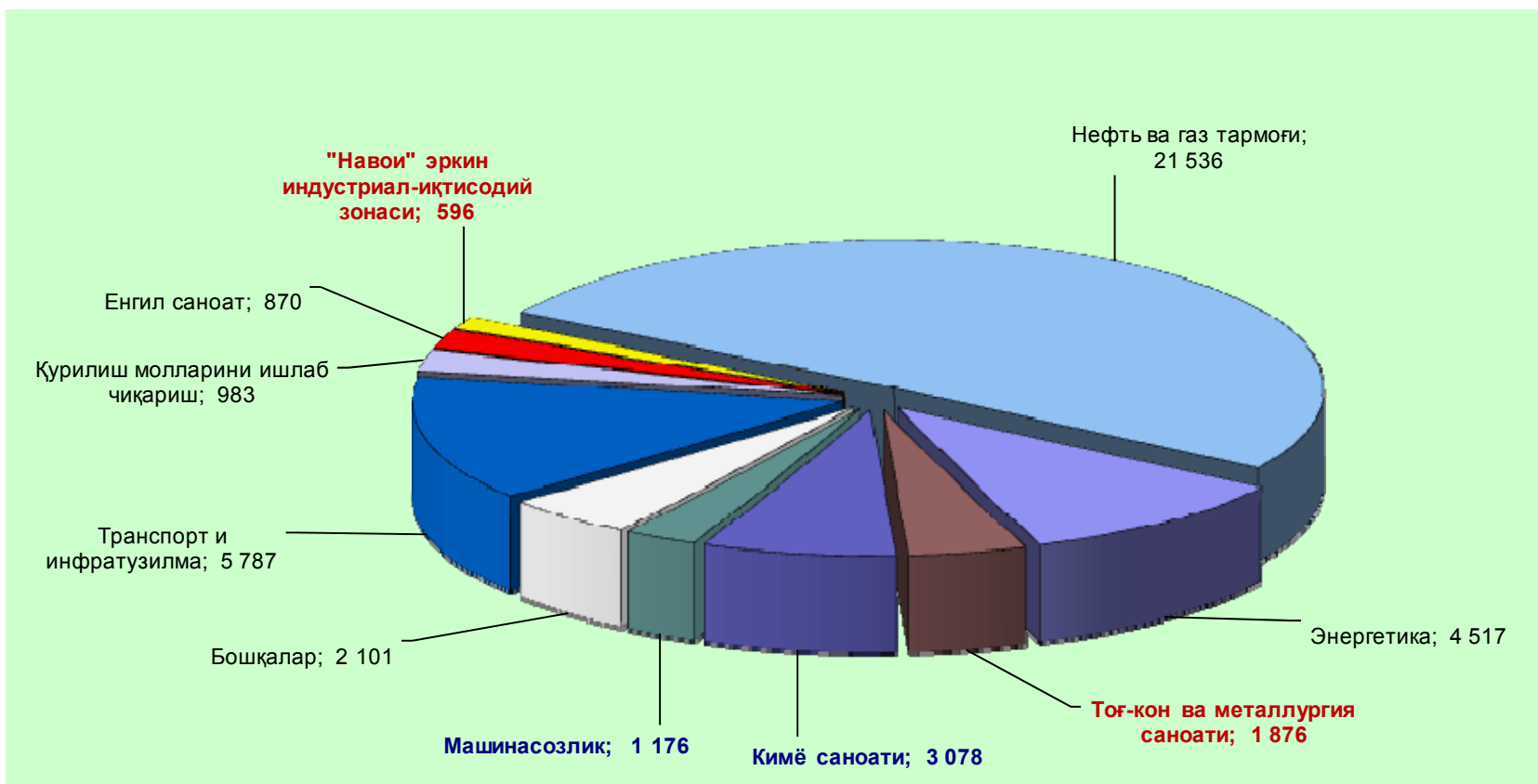

◆ “Очиқ эшиklar” сиёсати

◆ Қулай инвестиция муҳити

◆ Имтиёзлар ва афзалликлар
ТИЗИМИ

**Ўзбекистонда 2009-2014 йилларда амалга ошириш кўзда тутилган
инвестицион лойиҳалар Дастури**
(иқтисодиёт тармоқлари таркибида, млн \$)

Жами 42 518 млн.\$

Uyga vazifa:

Navbatdagi mavzu:

9-мавзу: ЎЗБЕКИСТОНДА ИНДИКАТИВ РЕЖАЛАШТИРИШНИ ҚЎЛЛАШ

Р е ж а :

- 9.1. Индикатив режалаштиришнинг моҳияти, хусусияти ва мойиллиги.
- 9.2. Ўрта муддатли индикатив режани тайёрлаш ва уни амалга оширишга кўмаклашувчи шароитлар.
- 9.3. Индикатив режани қўллаш - миллий иқтисодиётни давлат томонидан тартибга солиш жараёнини яхшилашнинг асоси.

Adabiyotlar:

1. Якубов И.О., Абдусаттарова Х.М. ва б. Стратегик режалаштириш: Ўқув қўлланма Т.: ЎзР ЁУАЖ, 2004.
2. Агапцов С.А. и др. Индиктивное планирование как основа стратегического развития промышленного предприятия. – М.: Высшая школа, 2002.
3. Улашев И.О. Стратегик режалаштириш: ЎУМ . – Навоий: НДКИ, 2011.
4. Интернет сайтлар материаллари.

TASHAKKUR !!!